

De Kleine Salamander

Thuis in diversiteit

www.dekleinesalamander.com

2023 Nieuwsbrief 2 - De Kleine Salamander

Juni 2023

Onmisbare relaties

Beste natuur-, bijen-, tuin-, kunst- en/of muzikliefhebbers,

De natuur zit nu in de hoogste versnelling. In steden, natuurgebieden en op het platteland doen dieren en planten hun uiterste best om te zich te vermenigvuldigen en te groeien. De vrouwelijke honingbijen(werksters) vliegen op zoek naar nectar net zo lang rond tot ze erbij neervallen. In de zomer leven ze maar zes weken. Alles binnen het bijenvolk is gericht op onnavolgbare efficiency, overleven en vermeerderen.

Vogels doen hun best om hun kwetsbare jongen vliegvlug te maken. Ook in onze tuin zitten heel wat vogelnestjes. Tuinen op het platteland zijn vaak de laatste toevluchtsoorden voor heel wat insecten, vogels en zoogdieren. Soms klinkt het gezang van vogels als een soort didgeridoo-trompet. In de avond en soms ook overdag hoor ik vanuit het Fochteloërveen niet alleen de kraanvogels maar ook de donkere 'roep' van de roerdomp (beiden Rode lijst). En dan hoorde ik laatst ook nog het mooie en mysterieuze gezang van de zeldzame wielewaal, een vogelsoort die ook op [de Rode lijst](#) staat. Je hoort hem wel maar ziet hem niet.

'Zoveel' moois is niet voor de leuk maar maakt onderdeel uit van ons voortbestaan.

Bewustwording. Instandhouding. Oorzaak en gevolg. Verleden en toekomst. Verbinding maken. Met elkaar. Hier en nu. Onmisbare relaties. Leven

Een populist - allang geen Rode lijst soort meer- zou met zulke tot losstaande waarnemingen, Twitter of Facebook staat er vol mee, zeggen: "Zie je wel, het gaat niet zo slecht met de natuur. En met stikstof en klimaat valt het ook best wel mee". Of met de woorden van wetenschapshusselaar en fractievoorzitter in de Eerste Kamer van de BBB Ilona Lagas : "...*Die koolmeesjes zouden door stikstof allemaal gebroken pootjes hebben - nou mijn hele erf zit vol met koolmeesjes en ik ben nog nooit een gebroken pootje tegengekomen.*" (Trouw, 27 mei 2023).

De teloorgang van leefomgeving en democratie loopt kennelijk parallel met de verhevenheid van (agro)verdienmodellen. Zeker ook in mijn eigen provincie Fryslân met zijn pamperende extreemrechts-populistische agroverdienmodel bestuurders; 'Natuur in de uitverkoop; Op = Op'.

Je zou er somber van kunnen worden. Maar dat zit niet in mijn aard. Ik blijf genieten van kleine dingen die misschien wel heel groot zijn. Zoals van het nestje winterkoninkjes in het trekhaakslot in onze schuur(foto zie verderop in de nieuwsbrief). En de wielewaal, roerdomp- lukt het mij om zijn geluid te evenaren met de didgeridoo- en kraanvogels in de verte. Door ze te plaatsen in een groter samenhangend geheel weet je wat je moet beschermen, waar je voor moet strijden en waarom verleden, heden en toekomst ook in de natuur met elkaar zijn verbonden.

Mooie zomer gewenst.

Hieronder de volledige nieuwsbrief.

De **honingbijen** hebben het nu heel erg druk. Vooral met het halen van nectar en stuifmeel. Sommige volkjes doen dat om op sterkte te komen. Andere wat grotere volken hadden begin mei al de neiging om te gaan zwermen. Om niet al te veel volkjes te krijgen hebben ik er een paar verkocht aan bijenhouders die ook interesse hebben voor het meer ecologisch houden van bijen. En hier en daar heb ik weer een paar zwermen van eigen volken kunnen vangen. Zwermen vangen vind ik een van de mooiste bezigheden binnen mijn bijenhouderij. Ik vang ze alleen nog van mijn eigen volken omdat ik bezig ben vitale volken te creëren die zijn opgewassen tegen de [varroamijt](#) en ook anderszins tegen een stootje kunnen. Een zwerm is heel kostbaar want ze zijn behoorlijk virusvrij en hebben maar weinig varroamijt bij zich. Bovendien zitten ze vol energie. De bijen hebben voor twee dagen honing in hun maag en gaan dan ook druk bezig met het maken van raat. Bovendien hebben ze in het begin geen grote ‘zorgplicht’ want er zijn nog geen eitjes of larven.

Met een scheef oog houd ik ondertussen hier de industriële land- en tuinbouw in de gaten en probeer de regionale politici die bijna allemaal geheel ondergedompeld zijn in de industriële agrolobby bij de les te houden. [Best eng](#). Van zeg maar de Parkinsonveroorzakers tot de wolf schaf ik ze, hier en daar een steekje uitdelend, wat bij. Niet voor de leuk maar om dat dat ernstig noodzakelijk is. ***Vaak verdwijnt een gezonde en vitale toekomst voor alles wat leeft vaak in (agro-industriële)verdienmodellen en methodes die juist de problemen hebben veroorzaakt.***

Terug bij mijn streekeigen honingbijen. Dit voorjaar had ik duidelijk minder honingopbrengst dan vorig jaar. Bij mij gaan de bijen en hun vitaliteit voor de productie van honing. Ecologisch bijenhouden ([zie ook eerdere Nieuwsbrief](#)) betekent ook: aanpassen aan de weersomstandigheden. Door het wat frisse voorjaarsweer- de wind kwam en komt vaak en langdurig uit het noorden – hebben de bijen bijna alle nectar en stuifmeel nodig voor hun eigen eitjes en larfjes. En ook hebben ze meer energie en dus nectar/honing nodig om het broednest op temperatuur te houden.

Zwerm bijen in een jong boompje

Zwerm gevangen in een kieps(halve korf).

Ik hoop dat veel mensen ook anders naar hun **tuin** en tuinwerk gaan kijken. De maairobot- oh, wat hebben we het druk met allerlei nutteloosheid- gooi er een zware steen op (of zet hem in de schuur, om nooit meer te gebruiken). Laat eens wat gras lekker hoog groeien. Goed voor de egels, goed voor de wormen, goed voor de insecten, mussen, vlinders (zandoogjesfamilie) padden, muizen,... noem maar op. In mijn tuin doen tussen het gras en fluitenkruid allerlei wilde geraniums als de ooievaarsbek het uitstekend. En kijk eens hoe massaal en langdurig daar de bijen en andere insecten op vliegen. Een levende tuin met hoog gras en rommelhoekjes is vele malen spannender dan een maairobot gazon.

Ooievaarsbek

Kijk dan krijg je , zie foto hieronder, zulk prachtig jong leven (Winterkoninkjes) in of bij je tuin op een plek waar je het niet verwacht. Ondertussen scharrelen de ouders bijna ongezien rond in houtrillen, opzoek naar kleine insecten en spinnetjes. Verder hebben we dit jaar ook nog een paar nestjes mussen, nestjes bonte vliegenvangers, roodborstjes, pimpelmezen, koolmezen en eksters. En er zitten in onze tuin vast ook nog veel onontdekte nestjes.

Jonge winterkoninkjes in een trekhakslot in onze schuur

Didgeridoo

Zondag 21 Mei was er in Veenhuizen de jaarlijks terugkerende Eetbare Plantjedag. Ik verkoop er bijenproducten honing en propolistinctuur en geef er altijd een paar gratis korte workshops didgeridoo . Dat vind ik heel leuk om te doen juist ook bij een zo'n breed publiek (meer dan 1800 bezoekers). Velen lukte het om er het kenmerkende basisgeluid uit te krijgen. Hopelijk heb ik een paar mensen enthousiast gemaakt voor een paar lessen didgeridoo. Op *zondag 9 juli tijdens de Open Imkerij- en Tuindag (10:00- 17:00 uur) in onze tuin* speel ik weer op de didgeridoo. Samen met gitarist en zanger Jelmer van der Wal ([Loftlûd](#)) .

Ize, de Jongste didgeridoospeler (ooit) op de Eetbare Plantjesmarkt in Veenhuizen

Ark van Naboeddhana

De Ark van Naboeddhana (klimaatkunstwerk tevens werkplaats) is nog steeds te bezichtigen [op afspraak](#) en vaak ook op vrijdagmiddag. En natuurlijk ook op zondag 9 juli tijdens de Open Dag. Vanuit verschillende invalshoeken (zitplaatsen) kan je dan in alle rust de kunst en de poëzie in je opnemen. Max 2. personen tegelijk. Maar wachten in onze tuin is geen straf. Ondertussen win ik voor de kunstwerken (gemengde technieken) met mijn zonnewassmelter al weer veel was terug uit oude raten zodat ik in de herfst en winter genoeg voorraad heb voor het maken van nieuw kunstraat maar ook voor nieuwe kunstobjecten. Zie ook www.naboeddhana.com

Sterrenvrouw

Het begin,
zo helder.....

In de verte
boven een frisse avondbries
reist ze langs planeten

Ik kijk omhoog.....

Agenda

Zo. 9 juli 2023

**Open Imkerij- en Tuindag bij
De Kleine Salamander**

Op deze open dag is er weer van alles te doen. Rondleidingen in de 'levende tuin' en informatie over mijn manier van ecologisch imkeren. Maar ook experimentele (didgeridoo) muziek en poëzie. Verder kan in de Ark van Naboeddhana in alle rust worden genoten van kunst en poëzie. [Meer informatie](#)

Tijdstip : 10:00- 17:00 uur

Waar? Vogelrijd 11 te Fochteloo

Za 15 juli 2023

**Middeleeuwse markt
Steenwijk ontzet**

Op de ze dag ben ik met mijn honing en propolistinctuur op deze markt.
nadere info volgt.

Zo. 17 september 2023

Middeleeuwse Kermis Appelscha

Verkoop eigen honing en propolistinctuur & didgeridoo voorstelling/workshops.
Nadere info volgt.

Sjoerd Bonnema – De Kleine Salamander

www.dekleinesalamander.com

www.naboeddhana.com